

Attilan hunnit

31.5.80

E-Saimaa

valtasivat oopperan

Verdin Attila Estonia-teatterin vierailunäytäntönä, musiikinjohto Eri Klas, ohjaus Arne Mikk, lavasteet ja puvut Eldor Renter, päärooleissa Mati Palm, Solveig Raja, Tiit Kuusik, Hendrik Krumm. Esityspaikka Kansallisooppera.

Jotain tällaista olin odotellutkin, sillä Tallinnassa vierailleet olivat kertoneet Estonia-teatterin solistien korkeasta tasosta, mutta sitenkään en odottanut mitään niin mahtavaa kuin mitä Attila oli loppujen lopuksi.

Esitys oli sitä luokkaa, että jo alkuun se otti koko yleisön. Musiikki ja Attila-vahva barbaari, pedonnamainen, jota Mati Palm esitti vahvasti loistavalla bassollaan, otti yleisön laulullaan, komealla ulkomuodollaan ja näyttelijälähjoillaan.

Hätkähdyttävän aidolta näytti hunnien kirjava lauma moninkirjavine vaatekappaleineen ja värikkäine olemuksineen. Kun esitys alkoi, repäisi se heti yleisön estotta mukaansa eikä rajoja enää ollut. Veljeskansen vahva laulunlahja, dramatisointi ja runsain värein tulkittu esitys tempaisi joka ainoan kuulijan. Mahtava Attilan ääni täytti salin ja vähitellen alkoi näkyä toinen Attila, inhimillisempi Attila — eikä vain peto — hunni jostakin arolta, jonka kaviotien jäljiltä ei edes ruoho kasva kuten puhuttiin. Yli tavallisten mittojen Attila on myös Verdin teoksen pohjalla.

Kun teos eteni, tulivat vaikeudet

esiin. Kansallisoopperan pieni lava ei enää riittänyt hunneille ja roomalaisille, sotureille, vallanpitäjille, kansalle, naisille ja orjille jne. Esityspaikkana olisi saanut nyt jo olla puolta suurempi lava. Tätä ei kenties osattu ottaa huomioon tarpeeksi. Karmean kovana esitys tälläkin osilla vietiin ja esitys pursui, hehkui, väreili voimaa ja värejä.

Odottelin nyt jo yhteiskunnallistakin otetta, mutta sitä ei tullut. Ohjaus oli tehty varovasti — tässä suunnassa — mielestäni aivan liian varovasti. Ehkä orjat olivat liian rautaisen kurin alla. Mutta naiset ja lapset nuytteineen sotajoukkojen edessä! Mahdollisuus kuitenkin jätettiin käyttämättä. Miksi? Sitä en käsittänyt. Attila vain jakeli tikareita naisilleen ja sellaisesta tikarista hän sai surmansa draaman huipuksi.

Ohjaus noudatteli sangen nöyrästi perinteistä linjaa. Tässä mielessä tämä työ kuuluu jo vanhahtavaan linjaan. Meillä tuskin kukaan ohjaaja tekisi näin vahvaa Attilaa, joka muuten sopsi erittäin hyvin meilläkin tuoda esiin. Siinä on ainesta niin paljon ja tehokkaammalla viitteellisellä, kenties yhteiskunnallisella linjalla ohjaajalla olisi kaikki mahdollisuudet tehdä raju työ, joka puhuttaisi koko Suomen kansaa.

Mati Palm in sitys oli kieltämättä eräs voimakkaimpia osasuorituksia mitä olen vuosiin nähnyt, ja kuulut. Mati Palm kuuluu niihin oopperalalajiin, joiden taso on todella korkeaa, ei yksin laulullisesti, sillä hän on myös etevä näyttelijä, jonka tulkinta on älyn ja tunteen

sekä hyvän koulutuksen yhteistulos.

Solveig Rajan ääni — kaunisointuinen sopraano — yltyi myös kirkkaasti yli tavallisten mittojen. Kun jäykkyys suli ja kun näyttelijäitö yhdessä loistavan laullisen panoksen mukana tuli niin esitys oli kerrassaan nautittavaa. Hämmästyttävä on myös Tiit Kuusikin esitys, kun ajattelee hänen ikäänsä (68), niin hämmästy. Ja Hendrik Krumm, joka on vierailut aikaisemminkin, kuuluu neljäntenä jalkana tämän vahva Attilan kärkeen. Näiden neljän ansiosta Attila yltyi yli kansallisten rajojen ja tekee kunniaa säveltäjälleen.

Kokonaisuudessaankin — minun mielestäni ilman mitään juhlan tuomaa huumetta Verdin Attila Estonia-teatterin ekemänä on vahva ja mukaantempaava ja laadullisesti ansiokas sekä tasollisesti korkea. Näin olen on mukavaa todeta, että veljeskansamme Suomenlahden eteläpuolella pystyy tekemään hyvää oopperataidetta, toteuttamaan sen kautta linjan ansiokkaasti, jossa ylletään laullisesti ja myös soitannollisesti aivan huippuun. Tämä ilmentää eestiläisten musiikillista lahjakkuutta, josta meillä ollaankin jo hyvin tietoisia ja nyt varsinkin kun televisionkin kautta voidaan tämä havaita. Ja tämä on varsin kunniaakasta veljeskansallemme.

Siksi veljeskansamme vierailussa on meille nyt todella juhlan tuntua ja koemme sen juhlan, jokälämmittää mieltä ja sydäntä. Kiitos siitä.

MATTI NOKELA

Kohtaus Verdin Attilasta. Taustalla keskellä itse Attila — Mati Palm.